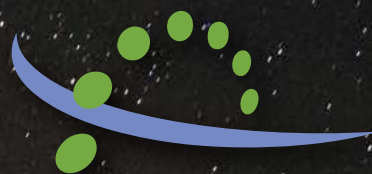

Interreg

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Hungary-Croatia

Cross-border Co-operation Programme

Virovitičko-podavska županija

Uvijek otvorenih vrata

SEFAG Zrt.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim

dijelovima prirode i ekološkom mrežom

Virovitičko-podavske županije

Tourism 4 All

Common tourism development
of natural and cultural assets of
Suhopolje-Noskovačka Dubrava-Zselic
Starry Park

Tourism 4 All

Common tourism development
of natural and cultural assets of
Suhopolje-Noskovačka Dubrava-Zselic
Starry Park

IMPRESSUM

Izdavač: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim
dijelovima prirode i ekološkom mrežom
Virovitičko-podravske županije
Tatjana Anold Sabo, dipl.ing.
Projekt: Common tourism development of natural and
cultural assets of Suhopolje-Noskovačka
Dubrava-Zselic Starry Park

Grafička priprema i tisak: Grafiti Becker
Naklada: 500 komada

Listopad 2019. godine

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost
Javne ustanove za upravljanje zaštićenim
dijelovima prirode i ekološkom mrežom
Virovitičko-podravske županije.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim
dijelovima prirode i ekološkom mrežom
Virovitičko-podravske županije
Noskovci 2/a, 33523 Čađavica
Tel: (033) 722 033 • Fax: (033) 721 763
Web stranica: www.virovitica-nature.hr
Za više informacija o EU fondovima:
www.strukturnifondovi.hr

O projektu: Tourism 4 All

Projekt je odobren u sklopu prvog poziva na dostavu projektnih prijedloga programa prekogranične suradnje Interreg V-A Programa suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020. Projekt Common tourism development of natural and cultural assets of Suhopolje-Noskovačka Dubrava-Zselic Starry Park, akronima Tourism 4 All, sufinanciran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR).

Virovitičko-podravska županija je nositelj projekta, a partneri su: SEFAG Forest Management and WOOD Industry Share Co iz Mađarske i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom Virovitičko - podravske županije, a suradnici na projektu Turistička zajednica Virovitičko-podravske županije i Kaposvár es Zselic Videke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület.

Program prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020. jedan je od programa Europske teritorijalne suradnje usmjeren na stvaranje zajedničkog identiteta, integriranog fizičkog prostora, uravnoteženog razvoja i poboljšanje politika i bolje funkcioniranje upravljačkih struktura. Slijedeći ciljeve programa projekt Tourism 4 All za cilj ima osigurati očuvanje, revitalizaciju dobro upravljanje i promicanje prirodnih i kulturnih znamenitosti u prekograničnoj regiji odnosno, na području Virovitičko-podravske i Somogy županije.

Tijekom 26 mjeseci provedbe projekta revitaliziran je park u Suhopolju, uređen park i izgrađeno jezero u Zselicu te dodatno opremljen Informativno edukativni centar - hostel Dravska priča u Noskovicima. S ciljem daljnjeg razvoja turizma te promicanja prirodnih i kulturnih vrijednosti ovog

dijela regije izrađena je karta koja prezentira turističke atrakcije od Noskovačke Dubrave do Zselic Starry Parka. Za studente i učenike obje županije organizirana su tematska okupljanja, kampovi i biciklističke ture, a po završetku radova na revitalizaciji parka u Suhopolju održan je dvodnevni festival s bogatim kulturnim sadržajima.

Ukupna vrijednost projekta je 1.499.714,26 eura za sve projektne partnere od čega je EU doprinos u iznosu od 1.274.757,11 eura. Provedba projekta rezultirat će stvaranjem zajedničke turističke atrakcije izgrađene na uspješnom upravljanju prirodnom i kulturnom baštinom.

Kao dio projektnih aktivnosti, u periodu od 16. studenog 2018. godine do 02. srpnja 2019. godine, održane su 4. radionice na temu Stvaranje zajedničkog turističkog proizvoda.

Sudionici radionica uvidjeli su brojne mogućnosti povezivanja turističkih destinacija Virovitičko-podravske županije i Somogy županije kroz turističke pakete i njihovu promociju na turističkom tržištu.

U okviru projekta u Mađarskoj je održana konferencija Astronomija i zaštita prirode na kojoj je predstavljen tradicijski način života i velik potencijal za održivi razvoj turizma. Posebno je naglašena važnost edukativnih i promotivnih aktivnosti sa ciljem podizanja svijesti javnosti o vrijednosti i važnosti očuvanja izuzetne biološke raznolikosti područja. Konferencija na temu Zaštita prirode održana je u Informativno - edukativnom centru - hostelu Dravska priča na kojoj je predstavljen turistički potencijal zaštićenih područja.

Common tourism development of natural and cultural assets of Suhopolje - Noskovačka Dubrava - Zselic Starry Park Acronym: Tourism 4 All

The project was approved within the first call for proposals and is funded within Interreg V-A Hungary-Croatia Co-operation Programme 2014-2020. The project Common tourism development of natural and cultural assets of Suhopolje-Noskovačka Dubrava-Zselic Starry Park, acronym Tourism 4 All, is co-financed from the European Regional Development Fund (ERDF).

The Lead Beneficiary is Virovitica-Podravina County and Beneficiaries are SEFAG Forest Management and Wood Industry Share Co. and the Public institution for management of protected parts of nature and ecological network of Virovitica-Podravina County. Supporting stakeholders are the Tourist Board of the Virovitica-Podravina County Kaposvár es Zselic Videke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület.

Cross-border cooperation programme Hungary-Croatia 2014-2020. Is one of the programs of European Territorial Cooperation focuses on creating a common identity, an integrated physical space, balanced development and policy improvement and a better functioning of the management structures. The following objectives of the program Tourism 4 All aims at ensuring the preservation, revitalization and good management and promotion of natural and cultural assets in the cross-border region, that is, in the areas of Virovitica-Podravina and Somogy counties.

During the 26 months of the duration of the project the park in Suhopolje was revitalized, park and lake in Zselic was build, also, within the project Informational Educational Center in Noskovačka Dubrava had been equipped. With the goal of further development of tourism and promotion of the natural and cultural values of this part of the region, a map has been developed. Map presented the tourist attractions from Noskovačka Dubrava to Zselic Starry Park. Thematic gatherings, camps and bicycle races has been organized for students, local inhabitants and relevant stakeholders. After the completion of the works on the revitalization of the park in Suhopolje, a two-day festival with rich cultural contents was held.

The total value of the project is 1.499.714,26 EUR for all project beneficiaries, of which the EU contribution is in the amount of 1.274.757,11 EUR. The implementation of the project resulted in the creation of a common tourist attraction built on the successful management of natural and cultural heritage.

As part of the project activities in the period of 16 November 2018 to 2 July 2019, 4 workshops on the topic of Creation of joint tourism product was held. Workshop participants saw a number of connectivity options tourist destinations of the Virovitica Podravina County and Somogy County through tourist packages and their promotion in the tourism market. Astronomy and Nature Conservation Conference in Hungary was held. A traditional way of life and great potential for sustainable tourism development have been presented. Particularly emphasized has been put on the importance of educational and promotional activities with the aim of raising public awareness of the value and importance of preserving the exceptional biodiversity of the area. Conference on theme Nature Conservation has been held in Informative and educational center - the hostel Drava story which presented tourist potential of protected areas.

A projekt jóváhagyására az első pályázati felhívás során került sor, annak finanszírozása pedig az „Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020” keretében történik. A „Suhopolje-Noskovačka Dubrava-Zselici Csillagpark természeti és kulturális értékeinek közös turisztikai fejlesztése” c. projekt [rövidített megnevezése: „Tourism 4 All”] az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozásával valósul meg.

A Vezető Partner Verőce-Drávamente megye és a további Partnerek a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt a Verőce-Drávamente megye természetvédelmi területeinek és ökológiai hálózatának kezelésével megbízott közintézmény. A támogató érdekelt felek Verőce-Drávamente megye Idegenforgalmi Hivatala és a Kaposvár és a Zselic Vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület.

Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 az Európai Területi Együttműködés egyik programja, amelynek fókuszában a közös identitás, az integrált fizikai tér, a kiegyensúlyozott fejlődés és a szakpolitikák fejlesztése, valamint az irányítási struktúrák jobb működése áll. A „Tourism 4 All” program célja a természeti és kulturális örökség megőrzése, újjáélesztése, valamint ezeknek az értékeknek a határokon átnyúló régióban, azaz a Verőce-Drávamente és Somogy megyékben történő megfelelő gondozása és népszerűsítése.

A projekt megvalósításának 20 hónapja alatt többek között a Suhopoljei Jankovich Kastély parkját felújították, megépült a Zselicben egy látvány tó

és a projekt keretében a Noszkovačka Dubrava Információs és Oktatási Központ berendezésére is sor került. Az idegenforgalom további fejlesztése, valamint a régió e térsége természeti és kulturális értékeinek előmozdítása érdekében olyan térkép készült, amely Noszkovačka Dubrava turisztikai látványosságait a Zselic Csillagpark területére vonzza. Tematikus összejövetelek, táborok és kerékpár-versenyek szervezésére is sor került diákok, a helyi lakosok, és az érintett érdekelt számára. A Suhopoljei park felújításával kapcsolatos munkálatok befejezése után kétnapos, kulturális eseményekben gazdag fesztivált rendeznek. A projekt teljes értéke 1.499.714,26 EUR a projekt összes kedvezményezettje számára, amelyből az EU hozzájárulása 1.274.757,11 EUR összeget tesz ki. A projekt megvalósítása közös turisztikai látványosságok létrehozását eredményezi, amely a természeti és kulturális örökség sikeres gondozására épül.

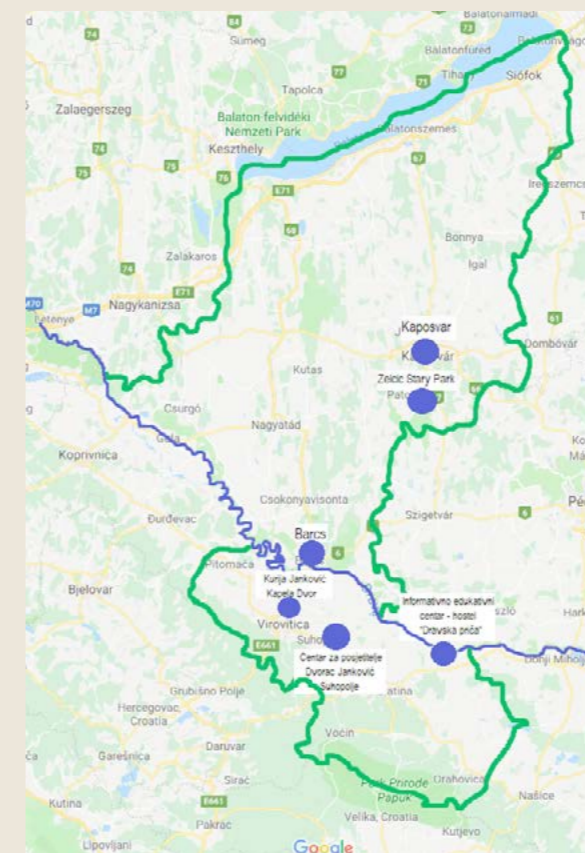
A 2018. november 16-tól 2019. július 2-ig terjedő projekttevékenységek részeként négy műhelytalálkozót szerveztek egy közös turisztikai termék létrehozásának témájáról. A műhelyrésztevői számos kapcsolódási lehetőséget láttak a Verőce-Drávamente megye és Somogy megye turisztikai célpontjait illetően létrehozandó turisztikai csomagok és azok turisztikai piacon történő népszerűsítése révén.

Csillagászati és természetvédelmi konferenciát is tartottak Magyarországon. A résztvevők hallhattak egy előadást a hagyományos életmódról és a fenntartható turizmus fejlesztésének számos lehetőségeiről. Különös hangsúlyt fektettek az oktatási és promóciós tevékenységek fontosságára, azzal a céllal, hogy a nyilvánosság figyelmét felhívják a terület kivételes biodiverzitása megőrzésének értékére és fontosságára. A „Dráva történet” Információs és Oktatási

Központban és Hostelben egy természetvédelmi konferenciára is sor került, amely bemutatta a védett területek turisztikai potenciálját.

Regionalni park Mura-Drava (ukupne površine 87448.70 ha, a na području VPŽ 17801.95 ha) proteže se na području pet županija (Koprivničko-križevačka, Međimurska, Osječko-baranjska, Varaždinska i Virovitičko-podravška županija).

Regional park Mura-Drava (total area 87448.70 ha, on the area of VPC 17801.95 ha). It extends over five counties (Koprivnica-Križevci, Međimurje, Osijek-Baranja, Varaždin and Virovitica-Podravina county).

A Mura-Dráva Tájvédelmi körzet (teljes területe 87 448,70 ha., amelyből Horvátország területén 17 801,95 ha található). Öt megyét foglal magában (Koprivnica-Križevci, Međimurje, Osijek-Baranja, Varaždin és Verőce-Drávamente megye).

Ranije zaštićena područja u sastavu Regionalnog parka su:

- Značajni krajobraz Jelkuš
- Značajni krajobraz Križnica
- Značajni krajobraz Širinski otok
- Značajni krajobraz Vir
- Spomenik parkovne arhitekture – Skupina stabala u Noszkovačkoj Dubravi

Earlier protected areas within the Regional Park

- Significant landscape Jelkuš
- Significant landscape Križnica
- Significant landscape Širinski otok
- Significant landscape Vir
- Monument of Park Architecture - Group of trees in Noszkovačka Dubrava

Korábban védelem alatt álló területek a Tájvédelmi Körzeten belül:

- Jelkuš Bioszféra rezervátum
- Križnica Bioszféra rezervátum
- Širinski otok Bioszféra rezervátum
- Vir Bioszféra rezervátum
- Parképítészeti emlékmű - Noszkovačka Dubrava facsoport

ZNAČAJNI KRAJOBRAZ - JELKUŠ

Izolirano je stanište ptica. Pješčani sprud je mjesto gniježdenja brojnih ptica poput kulika sljepčica (*Charadrius dubius*), crvenokljune čigre (*Sterna hirundo*), male čigre (*Sterna albifrons*), male prutke (*Actitis hypoleucos*), vivka (*Vanellus vanellus*). Ptice sprudova ugrožavaju učestale promjene vodostaja, prirodne ili umjetne, te dolazi do uništenja gnijezda ili ptića. Velika prijetnja gnijezdima i ptićima su kretanje ljudi i pasa. Jaja i ptići su bojom prilagođeni staništu i teško su uočljivi, te postoji opasnost da jednostavno budu pregaženi.

Significant landscape Jelkuš

Protected landscape bounded by the Croatian-Hungarian border and the Drava River in the area of Pitomača municipality. Jelkuš is isolated bird habitat. The sand pond is nesting place for numerous birds such as Little Ringed Plover (*Charadrius dubius*), Red-Tailed Terns (*Sterna hirundo*), Small Terns (*Sterna albifrons*), Common Sandpiper (*Actitis hypoleucos*), Nothern Lapwing (*Vanellus vanellus*). Spruce birds are threatened by frequent changes in water levels, whether natural or artificial, and can destroy nests or birds. A great threat to nests and birds is the movement of humans and dogs. Eggs and birds are color-adapted to the habitat and are difficult to spot. There is a danger that they may simply be run over.

- Jelkuš Bioszféra rezervátum

A védett területet a horvát-magyar határ és a Dráva folyó határolja Pitomača község térségében. Jelkuš egy elszigetelt madárvédelmi élőhely. A homokos tó fészekrakó helye számos madárnak, mint például a kis lile (*Charadrius dubius*), piros farkú csér (*Sterna hirundo*), kis csér (*Sterna albifrons*), közönséges sárjáromó bibic (*Actitis hypoleucos*), bibic (*Vanellus vanellus*). Az élénk madárállományt veszélyezteti a víz szintjének gyakori változása, amely akár természetes, akár mesterséges úton következik be, ezáltal el is pusztíthatja a fészkeket és a madarakat. További jelentős veszélyt jelent a madarakra nézve az emberek és a kutyák mozgása a területen. A tojások és a madarak színükben alkalmazkodtak az élőhelyhez, ezáltal nehéz észrevenni őket. Fennáll a veszélye annak, hogy egyszerűen átgázolnak rajtuk.

ZNAČAJNI KRAJOBRAZ - KRIŽNICA

Na području Križnice Drava čini meandre na malom prostoru, u velikim zavojima kakvih nema od Austrije do ušća u Dunav. Jedan je od najbolje razvijenih meandara Drave koji je svojim oblikom cvjeta lako prepoznatljiv i predstavlja simbol ovog dijela njenog toka. Kako se radi o presječenom meandru formirao se veliki otok na koji se pristupa skelom ili pješačkim mostom. Stari tok rijeke Drave i vode stajačice su staništa za mnoge vrste riba. Križnicu karakterizira raznolikost i brojnost ptica sprudova (crvenokljuna čigra, kulik sljepčič), ptica strmih riječnih obala (vodomar, bregunica), ptica močvarnih staništa (divlja patka, crvenokljuni labud, crna roda) i dr.

Significant landscape Križnica

Cultivated landscape (with Križnica settlement), bounded by the Croatian-Hungarian border and the Drava river, in the area of Pitomača municipality. Here Drava flows in shape of meanders at small large bends that are missing from Austria to the Danube. It is one of the best developed meanders of the Drava River which is easily recognizable by its flower shape and is a symbol of this part of its flow. As it is a cut meander, a large island has been formed, accessed by scaffolding or pedestrian bridge. The old course of the Drava River and standing waters are habitats for many fish species. Križnica is characterized by the diversity and abundance of bird of banks (Red-Tailed Terns, Little Ringed Plover), steep riverbanks (Common kingfisher, Sand martin), wetland birds (mallard, swan, Black stork), etc.

Križnica Biosféra rezervátum

Művelt terület (Križnica településsel együtt), amelyet a horvát-magyar határ és a Dráva folyó határol Pitomača község területén. Itt a Dráva egy kis területen, nagy kanyarokat leírva halad át, egészen a Duna torkolatáig. A kanyarok Ausztriában már nem figyelhetők meg. Itt található a Dráva folyó egyik legnagyobb kanyarulata, amely könnyen felismerhető virág alakjáról, s ez az alakzat egyben ennek a területnek a szimbóluma. A kanyarnak köszönhetően egy nagy sziget alakult ki, amelyet egy gyalogos hídon át meg lehet közelíteni. A Dráva régi folyama és az állóvizek számos halfaj élőhelyeként szolgálnak. Križnica területe madárfajokban gazdag (piros farkú csér, kis lile) meredek folyópartok jellemzik, ahol megtalálhatjuk (a közönséges jégmadarat és a partifecskét), valamint vízi madarakat (vadkacsát, hattyút és a fekete gólyát), stb.

ZNAČAJNI KRAJOBRAZ - ŠIRINSKI OTOK

Širinski otok ima izuzetnu biološku i estetsku vrijednost. Ovaj prirodni krajobraz je zbog svoje izoliranosti ostao sačuvan od onečišćenja. Na otoku nema poljoprivrednih površina osim 0,5 ha kukuruza posadenog za potreba lovaca. Za vrijeme niskog vodostaja korito rukavca se može prijeći pješice. Ornitološkim istraživanjima utvrđeno je da ovdje povremeno ili stalno obitava preko 150 vrsta ptica.

Significant landscape Širinski otok

Širinski otok have an exceptional biological and aesthetic value. Due to its isolation, this natural landscape has been preserved from pollution. There are no agricultural areas on the island except 0.5 ha of corn planted for hunters. During low water levels, the river arm can be trough crossed on foot. Ornithological studies have shown that over 150 bird species occasionally or permanently resident here.

Širinski otok Biosféra rezervátum

Širinski otok Biosféra rezervátumnak kivételes biológiai és esztétikai értéke van. Elszigeteltségének köszönhetően ezt a természetes környezetet sikerült megóvni a szennyezéstől. Nincs mezőgazdasági terület a szigeten, kivéve azt a 0,5 ha kukoricát, amelyet a vadászok számára termesztenek. Az alacsony vízállásnak köszönhetően a folyón gyalogosan is át lehet kelni. Ornitológiai tanulmányok kimutatták, hogy mintegy 150 féle madárfaj található itt ideiglenesen vagy állandó jelleggel.

ZNAČAJNI KRAJOBRAZ - MOČVARNO STANIŠTE VIR

Močvarno stanište Vir ima stalan dotok vode, a zaštićen je zbog rijetkih biljnih i životinjskih svojti koje ovdje obitavaju. Ovdje je zabilježena i rijetka biljna zajednica koja se javlja samo na dva lokaliteta u Hrvatskoj - Hydrocharo-stratiotetum aloides. Od biljnih svojti potrebno je spomenuti rezac (Stratoides aloides), zlatnica (Solidago sp.), žabogriz (Hydrocharis morsusranae), ladolež (Calystegia sp.) i dr., a od životinjskih ugroženu ribu crnku (Umbra krameri).

Significant landscape Wetland habitat Vir

The wetland habitat Vir is located near the village Starogradacki Marof. It has a constant flow of water and is protected by the rare plant and animal taxa that inhabit there. Also, a rare plant community occurs in only two localities in Croatia - Hydrocharo-stratiotetum aloides. The plant taxa include the cutter (Stratoides aloides), goldfinch (Solidago sp.), Frogfish (Hydrocharis morsusranae), hatchback (Calystegia sp.), Etc., and the animal-endangered blackfish (Umbra krameri).

Vir vizes élőhely Bioszféra rezervátum

A Vir vizes élőhely Starogradački Marof falu közelében terül el. Folyamatos a vízellátása, védett, ritka növények és állatok élőhelyéül szolgál. Ezek a ritka növényfajok csak két helyen található meg Horvátországban - Hydrocharo-stratiotetum aloides. Ilyen például a kolokán (Stratoides aloides), sármány (Solidago sp.), békahal (Hydrocharis morsusranae), sövényuszulák (Calystegia sp.), stb, valamint a veszélyeztetett állatfaj a Lápi póc (Umbra krameri).

SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE - SKUPINA STABALA U NOSKOVAČKOJ DUBRAVI

Skupina stabala oko škole u Noskovačkoj Dubravi predstavlja ostatak nekadašnjeg parka oko upravne zgrade bivšeg vlastelinstva grofa Draškovića.

Kategorija zaštite je predložena s obrazloženjem da Skupina stabala predstavlja „rijetkost u ovom dijelu Slavonije“. U trenutku zaštite, u perivoju je zabilježeno 27 vrsta drveća i grmlja, ali se njihova brojnost godinama smanjivala. 2015. godine, projektom Obnova

krajobrazu i zaštita biološke raznolikosti u okviru suradnje na području

prekograničnog Rezervata biosfere (HUHR/1101/1.1.1./0005), akronim projekta: Tri rijeke = Jedan cilj, perivoj je obnovljen, vraćene su sve vrste koje su zabilježene u trenutku zaštite 1969. godine i postavljena je parkovna infrastruktura. U perivoju je zastupljeno 27 vrsta drveća i grmlja.

Monument of park architecture - Group of trees in Noskovačka Dubrava

Around the school building in Noskovačka Dubrava is a group of trees that represents the rest of the former park around the administrative building of the former estate of Count Draškovic.

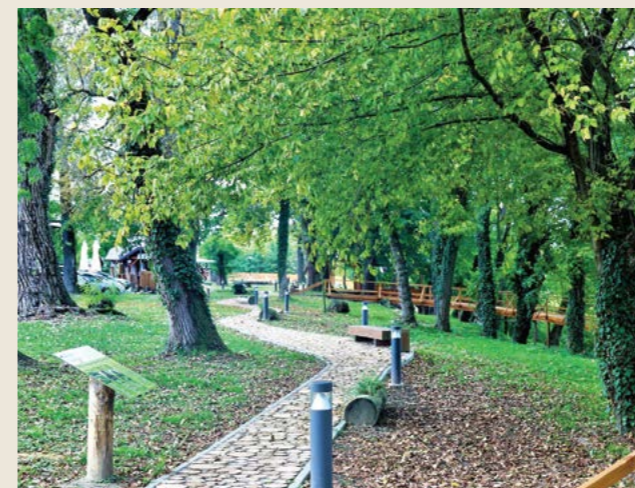
A group of trees around the school, former manor house, in Noskovačka Dubrava, is protected with the explanation that it is rare occurrence in this part of Slavonia, and it is placed under special protection as a nature monument. At the time of protection, 27 species of trees and shrubs were recorded in the park, but their numbers have been decreasing over the years.

With a cross-border project IPA CBC HU-HR 2007-2013, Landscape restoration and biodiversity protection within the framework of cooperation in the area of the Transboundary Biosphere Reserve (HUHR/1101/1.1.1./0005), acronym of the project: Three rivers = one aim, garden was revitalized. Park infrastructure has been set up and all species recorded at the time of protection in 1969 have been returned to the park. 27 species of shrubs and trees are represented in the park.

Parképítészeti emlékmű - Noskovačka Dubrava facsoport

Jellemzők: Noskovačka Dubrava-ban az iskola körül van egy facsoport, amely a korábbi parkból megmaradt azon területet reprezentálja, amely a korábbi birtok adminisztrációs épülete körül terült el. Egy facsoport az iskola körül és a korábbi kúria épülete Noskovačka Dubrava-ban azért került speciális tájvédelem hatálya alá, mert Szlavónia ezen részén ezeknek a fáknek az előfordulása nagyon ritka. A védelem alá helyezéskor 27 féle fa és bokor szerepelt a nyilvántartásban a park területén, de a számuk az évek folyamán csökkent.

Egy határon átnyúló projekt keretében, amely a Transboundary Biosphere Reserve [Határon átnyúló bioszféra rezervátum] (HUHR/1101/1.1.1./0005) területén együttműködési keretmegállapodás keretében létrejött tájrendezési és biodiverzitás-védelmi projekt. A projekt szlogenje: Három folyó = egy cél, amelynek révén a kertet újjáélesztették. A park infrastruktúráját felépítették és minden fajt visszatelepítették, amely a védelembe vételkor 1969-ben ezen a helyen élt.

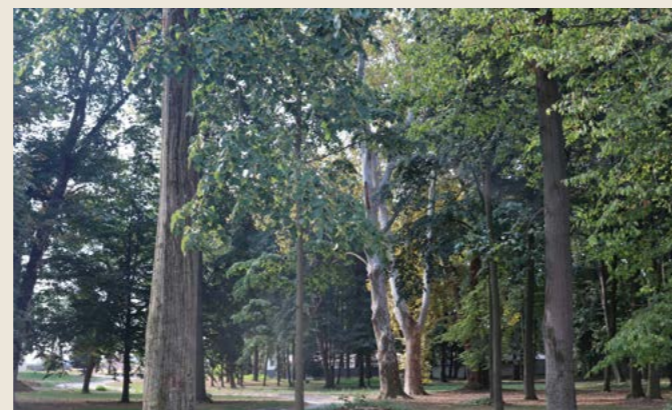

Ostali spomenici parkovne arhitekture na području Virovitičko-podravske županije:

garden art. Along with native tree species, many introduced species are represented in the garden, either as individual or in a group. For example: Black Walnut, Gymnocladus, Platanus, Ginkgo Biloba, Common Beech, Magnolia and others. The garden have role as decoration and the main green area of the place. It is favorite place for rest and recreation.

History: Family Jankovic in the end of 18. century became owner of the estate in Suhopolje. Feudal estate buys Ivan Nepomuk Jankovic from the Imperial Chamber. Ivan Jankovic buys already formed estate with the numerous residential, administrative and outbuildings, which were completely built in 1775. After the death of Ivan Jankovic, garden with castle inherit his son Stjepan Jankovic. From the oldest cadastre of the garden plan of 1862, it can be concluded that until that year the garden was completely formed.

1. SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE – PARK U SUHOPOLJU

Perivoj (park) u Suhopolju predstavlja vrijedan objekt sa područja vrtne arhitekture podignut oko starog dvorca u prošlom stoljeću. Podignut je u slobodnom pejzažnom stilu te sa dvorcem sačinjava kompaktnu cjelinu i kao umjetnički kulturno-povijesni spomenik sačuvan do današnjih dana predstavlja kulturnu baštinu iz naše ranije vrtne umjetnosti. Pored domaćih vrsta drveća u perivoju su zastupane mnoge unesene vrste bilo kao soliteri ili grupacije kao: crni orah, gymnocladus, platane, ginkgo biloba, crvena bukva, magnolija i druge. Perivoj služi kao ukras i glavna zelena površina mjesta te za odmor i rekreaciju stanovništva.

Povijest: Obitelj Janković krajem 18. stoljeća dolazi u posjed vlastelinstva u Suhopolju. Vlastelinski posjed kupuje Ivan Nepomuk Janković od carske komore. Ivan Janković kupuje već potpuno formirani posjed s nizom stambenih, upravnih i gospodarskih zgrada koje su u cijelosti izgrađene 1775. Nakon smrti Ivana Jankovića nasljeđuje ga njegov sin Stjepan Janković, sa kojim započinje formiranje samog perivoja. Iz najstarijeg katastra plana perivoja iz 1862. može se zaključiti da je do te godine perivoj u cijelosti formiran.

1. Monument of park architecture – Park in Suhopolje

Garden (park) in Suhopolje represents a valuable object in the area of garden architecture elevated around an old castle in the last century. It was built in a free landscape style and with the castle makes a compact whole and as an artistic cultural and historical monument preserved to this day. Represents cultural heritage from our earlier

1. Parképítészeti emlékmű - Suhopolje-i park

A védett területekről szóló nyilvántartás szerinti nyilvántartási szám: 42. Teljes területe: 7,99 ha. Kihirdetésre vonatkozó adatok - Elfogadott törvény: TERMÉSZETVÉDELMI INTÉZET, ZÁGRÁB (KONZERVATORSKI ZAVOD, ZAGREB), Határozat száma: 01-186/1-1958., 18.04.1958.

Jellemzők: A Suhopolje-i kert (park) egy értékes gyöngyszem a kertépítészet területén, amelyet a múlt században egy régi kastély körül emeltek. Szabad tájjellegű stílusban épült, és a kastélyával együtt kompakt egészet képez, valamint művészeti kulturális és történelmi emlékműként a mai napig megőrizték azt. A korábbi kertművészetünk kulturális örökségét képviseli. Az őshonos fajok mellett számos betelepített faj is képviselteti magát a kertben. Például: fekete dió, amerikai vafa, platánfa, ginkgo biloba, közönséges bükk, magnólia és mások. A kert esztétikai célokat szolgál és a terület fő zöld övezete. Kedvenc helye a pihenésre és feltöltődésre vágyóknak.

Története: A Jankovic család a 18. század végén a Suhopolje-i birtok tulajdonosává vált. A feudális birtokot Ivan Nepomuk Jankovic vásárolja meg a Császári Kamarától. Ivan Jankovic egy már kialakított birtokot vásárol meg számos lakó-, adminisztratív és melléképülettel, amelyek

1775-ben készültek el. Ivan Jankovic halála után a kert a kastélyal együtt fia Stjepan Jankovic örökölte. Az 1862. évi kertalakítási terv legrégebbi telekkönyvéből arra lehet következtetni, hogy a kert addig az évig teljesen átalakították.

2. SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE – STARI PARK OKO DVORCA U VIROVITICI

Stari park oko dvorca u Virovitici nastao je početkom 19. stoljeća (sam dvorac sagrađen je 1804.g.). Iz tog vremena potječu i najznačajniji soliteri: platane, katalpa, vodeni čempres, javori, jasei i dr. U bogatom inventaru Parka ističu se i sljedeće vrste: Platanus acerifolia, Acer negundo, Picea excelsa, Betula verrucosa, Fraxinus excelsior, Salix babylonica, Aesculus hippocastanum, Tilia sp., Populus alba, Quercus robur fastigiata, Rhus cotinus, Robinia pseudoacacia, Pseudotsuga taxifolia, Ligustrum ovalifolium, Castanea sativa, Thuja sp., Ginkgo biloba, Populus nigra pyramidalis, Pinus silvestris, Catalpa bignonioides, Buxus sempervirens, Sophora japonica, Syringa vulgaris, Acer dasycarpum, Carpinus betulus, Pinus nigra, Magnolia soulangeana, Gleditschia triacanthos, Juglans nigra, Taxodium distichum, Larix europaea, Acer platanoides, Tamarix sp., Picea purgens, Acer campestre i dr.

2. Monument of park architecture – old park around the castle in Virovitica

Old garden around the castle in Virovitica was created at the beginning of 19 century (the castle itself was built in 1804). From that time came the most important solitary : Platanus, Katalpa, Bald cypress, Maples, Ash trees and other. In rich content of the garden, we can point out following species:

Platanus acerifolia, Acer negundo, Picea excelsa, Betula verrucosa, Fraxinus excelsior, Salix babylonica, Aesculus hippocastanum, Tilia sp., Populus alba, Quercus robur fastigiata, Rhus cotinus, Robinia pseudoacacia, Pseudotsuga taxifolia, Ligustrum ovalifolium, Castanea sativa, Thuja sp., Ginkgo biloba, Populus nigra pyramidalis, Pinus silvestris, Catalpa bignonioides, Buxus sempervirens, Sophora japonica, Syringa vulgaris, Acer dasycarpum, Carpinus betulus, Pinus nigra, Magnolia soulangeana, Gleditschia triacanthos, Juglans nigra, Taxodium distichum, Larix europaea, Acer platanoides, Tamarix sp., Picea purgens, Acer campestre and etc..

2. Parképítészeti emlékmű - régi park a kastély körül Verőcén

A védett területekről szóló nyilvántartás szerinti nyilvántartási szám: 177. Teljes területe: 5,01 ha. Kihirdetésre vonatkozó adatok - Elfogadott törvény: KÖZTÁRSASÁGI TERMÉSZETVÉDELMI INTÉZET (REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE), Határozat sz.: 55/1-1967., 14.02.1967.

Jellemzők: A kastély körüli régi kert Verőcén a 19. század elején építették (a kastély maga 1804-ben épült). Abból az időből származnak a legfontosabb növények: platán, amerikai mocsári ciprus, juhar, kőris és mások. A kert gazdag a következő fajokban: *Platanus acerifolia*, *Acer negundo*, *Picea excelsa*, *Betula verrucosa*, *Fraxinus excelsior*, *Salix babylonica*, *Aesculus hippocastanum*, *Tilia* sp., *Populus alba*, *Quercus robur fastigiata*, *Rhus cotinus*, *Robinia pseudoacacia*, *Pseudotsuga taxifolia*, *Ligustrum ovalifolium*, *Castanea sativa*, *Thuja* sp., *Ginkgo biloba*, *Populus nigra pyramidalis*, *Pinus silvestris*, *Catalpa bignonioides*, *Buxus sempervirens*, *Sophora japonica*, *Syringa vulgaris*, *Acer dasycarpum*, *Carpinus betulus*, *Pinus nigra*, *Magnolia soulangeana*, *Gleditsia triacanthos*, *Juglans nigra*, *Taxodium distichum*, *Larix europaea*, *Acer platanoides*, *Tamarix* sp., *Picea purgens*, *Acer campestre* stb.

3. SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE - PARK U SLATINI

Park u Slatini nalazi se iza zgrade Grada Slatine, a uz gospodarske zgrade bivšeg spahijskog dobra obitelji Drašković. U biljnom inventaru parka ističu se sljedeći elementi: skupine obične jele (*Abies alba*), bijelog bora (*Pinus silvestris*), obične breze (*Betula verrucosa*), mamutovac (*Sequoia gigantea*), divlji kesten (*Aesculus hippocastanum*), hrast kitnjak (*Quercus sessiliflora*), bukva (*Fagus silvatica*), bijeli jasen (*Fraxinus excelsior*), javor (*Acer pseudoplatanus*), poljski brijest (*Ulmus campestris*), sitnolisna lipa (*Tilix parvifolia*) i dr. Dimenzijama se osobito ističu mamutovac, bukva, lipa i primjerci divljevog kestena.

3. Monument of park architecture - park in Slatina

Park in Slatina is located behind the building of the City of Slatina, and next to the outbuildings of the former Draskovic family property. The following elements are highlighted in the plant

inventory of the park: groups of common fir trees (*Abies alba*), white pine tree (*Pinus silvestris*), common birch tree (*Betula verrucosa*), mammoth (*Sequoia gigantea*), wild chestnut tree (*Aesculus hippocastanum*), oak tree (*Quercus sessiliflora*), beech tree (*Fagus silvatica*), white ash tree (*Fraxinus excelsior*), maple tree (*Acer pseudoplatanus*), field elm tree (*Ulmus campestris*), small-leaved linden tree (*Tilix parvifolia*) and others.

3. Parképítészeti emlékmű - Slatina-i park

A védett területekről szóló nyilvántartás szerinti nyilvántartási szám: 204. Teljes területe: 1,27 ha. Kihirdetésre vonatkozó adatok - Elfogadott törvény: KÖZTÁRSASÁGI TERMÉSZETVÉDELMI INTÉZET, Határozat száma: 23-1968., 05.06.1968.

Jellemzők: A Slatina Park a slatinai városháza mögötti területen található, a volt Draskovic család tulajdonában lévő melléképületek közelében. A következő elemek kerülnek kiemelésre a park növénytarában: közönséges fenyő (*Abies alba*), fehér fenyő (*Pinus silvestris*), közönséges nyírfa (*Betula verrucosa*), mamut fenyő (*Sequoia gigantea*), vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), tölgyfa (*Quercus sessiliflora*), bükkfa (*Fagus silvatica*), fehér kőris (*Fraxinus excelsior*), juharfa (*Acer pseudoplatanus*), szilfa (*Ulmus campestris*), kislevelű hársfa (*Tilix parvifolia*) és mások.

4. SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE - MAMUTOVAC

Mamutovac (*Sequoia gigantea* Decs.) iz porodice Taxodiaceae najveći je predstavnik Conifera na zemlji; porijeklom iz Kalifornije; za tercijara ta vrsta bila je rasprostranjena i po Europi. Mamutovac koji se nalazi pred upravnom zgradom Poljoprivredno-prehrambenog kombinata "N. M. Karaula" u Slatini lijep je i zdrav predstavnik te vrste, starosti oko 80 godina. Visok je oko 38 m, opsega 4,30 m. Ova vrsta je rijetko zastupana po parkovima Slavonije.

4. Monument of park architecture - Sequoia in Slatina

Mamutovac (*Sequoia gigantea* Decs.) from the family Taxodiaceae is the largest representative of Conifera on earth. Originally comes from California; for the Tertiary this species was widespread throughout Europe. The mammoth who is in front of the administrative building of the "N. M. Karaula" in Slatina is a nice and healthy representative of this kind, about 80 years old. It is about 38 m high and 4.30 m wide. This species is rarely represented in parks around Slavonija.

4. Parképítészeti emlékmű Slatina-Sequoia

A védett területekről szóló regisztráció-természetvédelmi alkategória: egyedülálló fa, Nyilvántartási szám: 446, Kihirdetésre vonatkozó adatok - Elfogadott törvény: KÖZTÁRSASÁGI TERMÉSZETVÉDELMI INTÉZET (REPUBLIČKI INSTITUT ZA ZAŠTITU PRIRODE), Határozat sz.: 1/5-1967., 1967.03.29.

Jellemzők: Taxodiaceae családból származó mamutfenyő (*Sequoia gigantea* Decs.) a Conifera legnagyobb képviselője a földön. Eredetileg Kaliforniából származik, a harmadidőszakban ez a faj elterjedt volt Európa-szerte. A mamutfenyő, amely a "N.M.Karaula" adminisztratív épület előtt áll Slatinában, fajának szép és egészséges képviselője, mintegy 80 éves. Kb. 38 méter magas és 4,30 méter széles. Ez a faj ritkán figyelhető meg a Slavonija körüli parkokban.

PARK PRIRODE PAPUK

Površina parka prirode Papuk iznosi 34306.81 ha (VPŽ 15362.58 ha). Planina Papuk, koja zajedno s Krndijom zatvara sa sjevera Požešku kotlinu, jedan je od najljepših i najvrjednijih predjela srednje Slavonije, s očuvanim obilježjima autohtone žive i nežive prirode. Iako slavonska gorja ne prelaze 1000 m nadmorske visine, njihova je prisutnost u krajobrazu itekako važna i uočljiva, jer su okolne aluvijalne ravni na oko 100 m nadmorske visine, a prijelazni brežuljci na neogenim sedimentima u prosjeku samo 100 m iznad tih ravnica. Gorja su izrazite šumske površine pa ih i to razlikuje i razdvaja od okolnog krajobraza. Papuk se izdvaja izrazitim prirodnim obilježjima i ljepotom. Geološki sastav mu je nešto raznolikiji pa osim eruptivnih i metamorfnih stijena, ovdje ima i vapnenaca s nekim elementima krških pojava. Glavni planinski masiv prstenasto okružuju mlađi, neogeni sedimenti, nataloženi u nekadašnjem Panonskom moru. Na njima je formiran reljef blagih brežuljaka s vinogradima kao jednim od bitnih obilježja cjelokupnog prostora. Autohtoni šumski pokrov također je razmjerno dobro očuvan. Osim dominantnih hrastovih i bukovih šuma, osobito je vrijedna panonska šuma bukve i jele u vršnoj zoni. Zahvaljujući nepropusnim stijenama u podlozi, cijela planina obiluje vodotocima (Brzaja, Stražemanski potok, Velika, Duboka, Kaptolska rijeka, Đedovica, Jovanovica, Voćinska rijeka, Kovačica, Jankovac, Drenovačka rijeka, Vučica i dr.), čija će vodoopskrbna i turističko-rekreativna uloga svakim danom biti sve veća. U reljefno-krajobraznom smislu Papuk s Krndijom čini jednu cjelinu, a njegovi zapadni izdanci Ravna gora i Vrani Kamen čak su nešto jače odvojeni nižim sedlom kojim prolazi cesta Zvečevo-Voćin. Međunarodni status: GEOPARK 14.09.2007.

NATURE PARK PAPUK

Total area: 34306.81 ha (VPC 15362.58 ha). Papuk Mountain, which together with Krndija, closes from the north Požešku kotlinu, is one of the most

beautiful and valuable areas of central Slavonia, with preserved features of indigenous living and inanimate nature.

Although the Slavonian highlands are no higher than 1000 m above sea level, their presence in the landscape is very important and noticeable, since the surrounding alluvial plains are at about 100 m above sea level, and transitional hills on the Neogene sediments average only 100 m above these plains. The highlands are distinct forested areas, which distinguishes them from the surrounding landscape. Papuk stands out for its distinctive natural features and beauty.

Its geological composition is more diverse, so apart from eruptive and metamorphic rocks, there are also limestones with some elements of karst phenomena. The main mountain massif is ring surrounded by younger, Neogene sediments, deposited in the former Pannonian Sea. They formed the relief of gentle hills with vineyards as one of the essential features of the whole area.

Native forest cover is also relatively well preserved. In addition to the dominant oak and beech forests, the Pannonian forrest beech and fir forest in the peak zone is especially valuable.

Due to the impermeable rocks in the base, the entire mountain is full of watercourses (Brzaja, Stražemanski potok, Velika, Duboka, Kaptolska rijeka, Đedovica, Jovanovica, Voćinska rijeka, Kovačica, Jankovac, Drenovačka rijeka, Vučica and others), whose water supply and tourism-recreational role will be increasing every day. In terms of landscape relief, Papuk and Krndija form a whole, and its western outcrops Ravna gora and Vrani Kamen are even slightly separated by a lower saddle that crosses the Zvečevo-Voćin road.

International status: GEOPARK 14.09.2007.

PAPUK NEMZETI PARK

A védett területekről szóló nyilvántartás szerinti nyilvántartási szám: 411. Kihirdetésre vonatkozó adatok - Elfogadott törvény: HORVÁT PARLAMENT KÉPVISELŐHÁZA (ZASTUPNIČKI DOM HRVATSKOG DRŽAVNOG SABORA), „Papuk” természetvédelmi parkká nyilvánításának ideje: 1999.05.19., NN 45/99. Teljes területe: 34 306,81 ha (VPC 15 362,58 ha)

Jellemzők: A Papuk-hegy a Krndija-val együtt amely észak felől bezárja a Pozesku kotlinit, az egyik legszebb és legértékesebb területe Közép-Szlavóniának, őshonos élő és élettelen természeti értékekkel.

Noha a Szlavóniai hegyvidék nem haladja meg az 1000 m tengerszint feletti magasságot, jelenlétük a területen nagyon fontos és feltűnő, mivel a környező aluvális síkságok kb. 100 m tengerszint feletti magasságban vannak, és a neogén üledékeken nyugvó átmeneti dombok átlagosan csak 100 m-rel fekszenek ezen síkságok felett. A hegyek különálló erdővel borított területek, ami kiemeli azokat a környező tájból. Papuk jellegzetes természeti tulajdonságaival és szépségével szinte kiemelkedik a tájból.

Földtani összetétele sokrétűbb, a vulkáni és metamorf kőzeteken kívül mészkövet és itt-ott karszt formációkat is tartalmaz. A fő hegytömb gyűrűt fiatalabb neogén üledékek vesznek körül az egykori Pannon tengerben. A szelíd dombokat szőlőültetvények szegélyezik, amely az egész terület fő jellemzője.

A ősi erdőtakaró szintén viszonylag jól megőrzött. Ráadásul a domináns tölgy és bükkerdők mellett a csúcszónában lévő panon erdős bükk- és fenyőerdők is különösen érdekesek.

Az alsóbb részen található áthatolhatatlan sziklák miatt az egész terület tele van vízfolyásokkal (Brzaja, Stražemanski potok, Velika, Duboka, Kaptolska rijeka, Đedovica, Jovanovica, Voćinska rijeka, Kovačica, Jankovac, Drenovačka rijeka, Vučica és mások), vízellátása és az idegenforgalom rekreációs szerepe naponta növekszik. A Papuk és a Krndija tájegység egy egészset alkot, nyugati palástjait a Ravna gora-t és a Vrani Kamen-t bizonyos mértékben elválasztja egy alsó nyereg, amely keresztezi Zvečevo-Voćin utat.

Nemzetközi státusz: GEOPARK 2007.09.14.

Dijelovi parka prirode Papuk:

- Spomenik prirode Hrastovi u Djedovici - Dva hrasta kitnjaka (*Quercus petraea* (Matt.) Liebl.)
- Park šuma Jankovac
- Spomenik prirode Rupnica
- Posebni rezervat šumske vegetacije Sekulinačke planine
- Spomenik prirode Stanište tisa na Papuku - rijetki primjerak drveća-skupina

Parts of Nature Park Papuk

- Natural Monument - Oaks in Djedovica - Two sessile oaks (*Quercus petraea* (Matt.) Liebl.)
- Forrest park Jankovac

- Natural monument Rupnica
  - Special Reserve Sekulinačke planine
  - Natural monument - Yew habitat on Papuk - a rare specimen of tree-groups
- International status: Geopark 14.09.2007.

A papuki Természetvédelmi Park részei

- Természeti emlékmű - Tölgyes Djedovica-ban
- két kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea* (Matt.) Liebl.)
- Erdőpark - Jankovac
- Természeti emlékmű Rupnica-ban
- Természetvédelmi terület Sekulinačke planine
- Természeti emlékmű - Tiszafa élőhely, Papuk - ritka facsoport faj

PARK ŠUMA JANKOVAC

Jankovac ima dugu povijest, prvi puta se spominje 1801. godine, kada je ovdje postojala staklana. Dolina Jankovca je dobila ime po grofu Jankoviću koji je sredinom 19. stoljeća uredio dolinu. Dao je iskopati tri jezera, a vodu iz donjeg jezera je preusmjerio na visoke stijene. Tako je nastao slap Skakavac, zaslugom voćinskog vlastelina Jankovića koji zapravo nije bio grof, ali se tako nazivao. Iznad doline nalazi se posljednje počivalište grofa Jankovića, a u njegovu čast uređena je i „Grofova poučna staza“. Staza koju okružuje stoljetna bukova šuma je prilagođena svim posjetiteljima. Informativno – edukativne table duž staze objašnjavaju pojedine prirodne ili kulturno povijesne zanimljivosti. Zbog izuzetnih prirodnih ljepota Jankovac je 1955. godine proglašen zaštićenom Park - šumom. Planinarski dom je često posjećeno za brojne planinare i izletnike koji posjećuju Papuk.

JANKOVAC - FORREST PARK

Jankovac has a long history, first mentioned in 1801, when there was a glasshouse. The Jankovac valley is named after Count Jankovic, who settled the valley in the mid-19th century. He ordered to dig three lakes and diverted the water from the lower lake to the high rocks. This is how the Waterfall called Skakavac was created, thanks to landlord Janković, who was not actually a Count, but he called himself that. Above the valley is Count Jankovic's last resting place, and in his honor is arranged "Count's educational path". The path surrounded by centuries-old beech forest is adapted for all visitors. Information - educational boards along the trail explain individual natural or cultural historical attractions. Due to its exceptional natural beauty, Jankovac was declared a protected Park Forest in 1955. The Mountaineering Lodge is often visited for numerous hikers who visit Papuk.

JANKOVAC - ERDŐPARK

Jankovac-nak hosszú története van, először 1801-ben említik, amikor területén volt egy üvegház. A Jankovac-völgyet Jankovic grófról nevezték el, aki a 19. század közepén telepedett le a völgyben. Három tavat ásított és a vizet az alsó tóból a magas sziklák felé vezette. Így jött létre a Skakavac nevű vízesés, Janković földesúrnak köszönhetően, aki valójában nem volt gróf, ám ő magát annak nevezte. A völgy felett Jankovic gróf végső nyughelye található, és tiszteletére az utat a „gróf tanösvényé”-nek nevezték el. Az évszázados bükk erdő által körülölelt út minden látogató számára bejárható. Információk - az út mentén elhelyezett információs táblák magyarázattal szolgálnak az egyes természeti vagy kulturális történelmi látnivalókhöz. Kivételes természeti szépségének

köszönhetően 1955-ben Jankovac-ot védett parkerdővé nyilvánították. A menedékházat számos turista látogatja, akik Papukba látogatnak.

GEOLOŠKI SPOMENIK PRIRODE RUPNICA

Stupasto izražene vulkanske stijene posljedica su stvaranja pukotina pri hlađenju magme na prolazu prema površini zemlje. Geolozi do sada nisu utvrdili točnu starost vulkanskih stijena. Prema mišljenju geologa, postoje dvije mogućnosti: vulkanske stijene su nastale prije 70 milijuna godina, ili prema prije drugoj mogućnosti prije 16 milijuna godina. Detaljnija istraživanja tek još nisu provedena. Na samom lokalitetu nalazi se poučna staza s informativno-edukativnim tablama.

boards on site provides visitors interesting informations about Rupnica.

A RUPNICAI GEOLÓGIAI EMLÉKMŰ

A Voćin - Kamenska állami út mentén a Djedovica patak völgyében egy egyedülálló helység található Horvátországban. A rupnicai az első védett geológiai természetvédelmi emlékmű Horvátországban. 1948 óta sorolják védett kategóriába. A lépcsőzetes vulkanikus kőzetek az eredményei annak a jelenségnek, amikor a magma a földfelszín felé haladva lehül és repedéseket okoz. A geológusok eddig nem határozták meg a vulkáni kőzetek pontos korát. A geológusok szerint két lehetőség létezik: a vulkáni kőzetek 70 millió évvel ezelőtt, vagy egy másik lehetőség szerint 16 millió évvel ezelőtt keletkeztek. Részletes kutatást még nem végeztek.

A helyszínen a tanösvény található, amely információs és oktatási táblákkal ellátott, érdekes információkkal szolgál a látogatók számára a Rupnica-ról.

GEOLOGICAL MONUMENT OF NATURE - RUPNICA

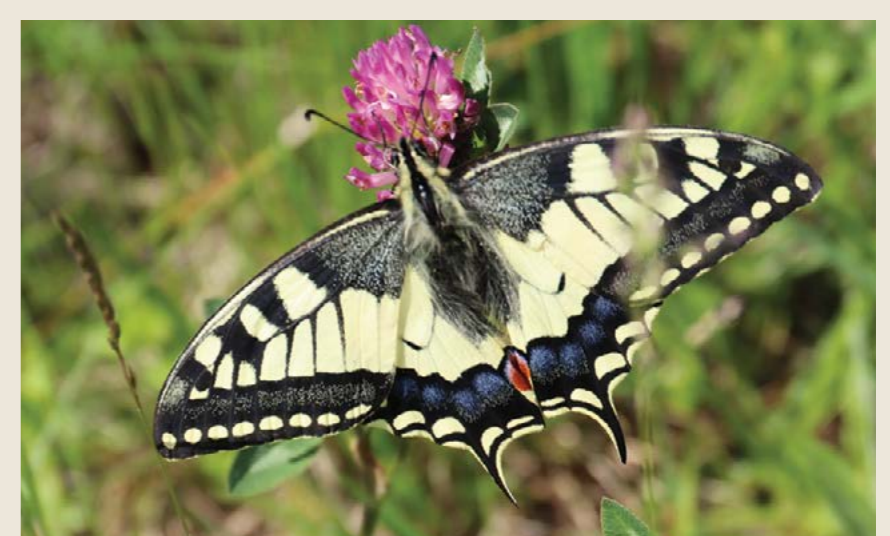
In the valley of the Djedovica stream along the state road Voćin - Kamenska is a unique locality in Croatia. Rupnica is first protected geological nature monument in Croatia. It was classified in the protection category since 1948. Volcanic rocks in form of stairs are result of causing cracks as magma cools on passage towards the earth's surface. So far, geologists have not determined the exact age of the volcanic rocks. According to the geologists, there are two possibilities: volcanic rocks were formed 70 million years ago, or according to another possibility, before 16 million years ago. Detailed research has not yet been conducted. Educational trail with information and educational

Flora i fauna

Flora and fauna
Flóra és fauna

Informativno- edukativni centar i hostel „Dravska priča“

Informativno-edukativni centar i hostel „Dravska priča“ nalazi se u neposrednoj blizini rijeke Drave, u obnovljenom i rekonstruiranom nekadašnjem ljetnikovcu grofa Draškovića iz 19. stoljeća, kojeg okružuje perivoj - spomenik parkovne arhitekture. Ovo područje je i dio Nacionalne ekološke mreže i europske ekološke mreže Natura 2000, ali i dio prvog Regionalnog parka proglašenog na području Hrvatske Mura-Drava te prekograničnog Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav. Prostor Centra tematski je uređen i uključuje Svijet sova, Floru, Kutak leptira, Ribe, Vodozemce i gmazove, Sisavce, Ptičju pjevaonicu, Dravske šume vila i vilenjaka koji su u interakciji sa dodatnim video i audio sadržajima. Centar je sadržajno usmjeren na edukativne, istraživačke i rekreativne programe. U okviru centra djeluje i hostel kapaciteta 34 ležaja. U neposrednoj blizini nalazi se i odmorište za bicikliste jer upravo tuda prolazi trasa poznatih međunarodnih biciklističkih staza: Drava Route, EuroVelo 13 - Ruta željezne zavjese i Ruta europske Amazone.

Information-educational center-hostel “Dravska priča”

The information-educational center-hostel “Dravska priča” is located near the Drava River, in renovated and reconstructed former mansion of Count Draskovic from the 19th century. Center is surrounded by park - monument of park architecture. This area is part of the National Ecological Network and the European Ecological Network Natura 2000, but is also part of the first Regional Park declared in the territory of Croatia Mura-Drava and the transboundary Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube. The Center is thematically decorated and includes the Owl World, Flora, Butterfly Corner, Fish, Amphibians and Reptiles, Mammals, Bird's Singing House, Drava Forests of Fairies and Elves interacting with additional video and audio content. The concept of the Center is focused on educational, explorative and recreational programs. Center also has a hostel with a capacity of 34 beds. Near by is also a cycling rest area because the route of the famous international cycling trails runs right there: the Drava Route, EuroVelo 13 - the Iron Curtain Route and the European Amazon Route.

„Dráva történet“ Információs és Oktatási Központ és Szálló

A „Dráva történet“ Információs és Oktatási Központ és Szálló a Dráva folyó közelében található, amelynek Draskovic gróf 19. században épült, immár felújított és rekonstruált kastélya ad otthont. A központot egy park veszi körül - a parkban egy építészeti emlékművel. Ez a terület része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak és a Natura 2000 Európai Ökológiai Hálózatnak, de Horvátország területén a Mura-Dráva régióban kialakított első Regionális Parknak és a Mura-Dráva-Duna országhatáron átnyúló bioszféra rezervátumnak is részét képezi. A Központ tematikusan berendezett, és magában foglalja a Bagolyvilágot, Növényvilágot, a Pillangó sarkot, Halakat, Kétéltűeket és Hüllőket, Emlősöket, a Madárdal házat, a Tündérek Dráva menti erdőit és a Manókat, amelyek kapcsán további video- és audiotartalmak is elérhetők. A Központ oktatási, felfedező és rekreációs programokat egyaránt kínál. A Központ 34 ágyas kapacitással bíró szállással is rendelkezik. A közelben található egy kerékpáros pihenőhely is, mivel a híres nemzetközi kerékpáros utak közvetlenül ezen út mentén vezetnek: ezek a Dráva útvonal, az EuroVelo 13 - a Vasfüggöny útvonal és az Európai Amazon útvonal.

Kurija Janković u Kapela Dvoru

Na mjestu gdje Slavonija grli Podravinu i u okruženju UNESCO Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, smjestila se jedna od najljepših ladanjskih kuća plemenitaških obitelji u istočnom dijelu Hrvatske - Kurija Janković. Pretvorena u hotel baština s četiri zvjezdice raspolaže s 18 dvokrevetnih soba te caffè barom, restoranom, sobom za sastanke, konferencijskom dvoranom, suvenirnicom i biciklima. U blizini hotela nalaze se biciklističke staze koje su jedinstvene u ovom dijelu Europe. Ponuda hotela proširena je otvaranjem Športsko-rekreacijskog centra Kurija Janković i uključuje wellness centar s dvije saune, vinski bar, moderno uređene tribine, svlačionice i sportske terene.

Kurija Jankovic in Kapela Dvor

At the place where Slavonia hugs Podravina, in environment by the UNESCO Transboundary Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube, is located one of the most beautiful country houses of noble families in the eastern part of Croatia - Kurija Jankovic. Turned into a four-star hotel, it has 18 double rooms, coffee bar, restaurant, meeting room, conference room, gift shop and bicycles for rent. Near by from hotel are bike trails that are unique in this part of Europe. The offer of the hotel has been expanded with the opening of the Kurija Jankovic Sports and Recreation Center and includes a Wellness Center with two saunas, a wine bar, modern decorated grandstands, changing rooms and sports fields.

Kurija Jankovic / Kapela Dvor

Azon a helyen, ahol Szlavónia Podravina [Drávamente] megyét körülöleli, az UNESCO Mura-Dráva-Duna országhatáron átnyúló bioszféra rezervátumának környezetében található a nemesi családok egyik legszebb vidéki udvarháza, a Horvátország keleti részén elhelyezkedő Jankovic Kúria. A négycsillagos szállodává átalakított épületben 18 db kétágyas szoba, kávézó, étterem, tárgyalóterem, konferenciaterem, ajándékbolt és kerékpárbérlési szolgáltatás található. A szálloda közelében kerékpár utakat is kialakítottak, amelyek Európa ezen részén egyedi attrakciónak számítanak. A szálloda szolgáltatásait a Jankovic Kúria Sport- és Rekreációs Központ megnyitásával tovább bővítették, amely két szaunával rendelkező wellness központot, egy borbárt, modern díszítéssel ellátott tribünket, öltözőket és sportpályákat kínál.

PARK ZVIJEZDA ZSELIC:

Kao posljedica ekonomske, okolišne i zdravstvene štete uzrokovane svjetlosnim onečišćenjem, gubimo pogled na zvjezdano nebo. Ovo nije samo problem astronoma koji ne „vide“ predmet svog istraživanja - svaka osoba time nešto gubi. Većina nas je na neki način „dirnuta“ pogledom na vedro zvjezdano nebo, potiče nas na razmišljanje. Na taj način nam se inače rijetko događa

Park zvijezda Zselic otvoren je u srcu Zselica, područja zaštite okoliša, 25. svibnja 2015. godine. Centar za posjetitelje nudi složen program za sve koji su zainteresirani za čuda zvjezdanog neba ili prirodne vrijednosti krajolika Zselica.

Park zvijezda Zselic pruža nezaboravno iskustvo za sve posjetitelje koji su otvoreni prema znanstvenim saznanjima o prirodi i okolnom svemiru. Posjetitelji mogu upoznati prirodne vrijednosti Zselickog kraja, šumska i močvarna staništa i čuda neba, poput Mliječnog puta i zodijakalne svjetlosti, koji nisu ili su teško vidljivi iz područja zagađenih svjetlom. Program je dostupan dan ili noć za pojedince, obitelji ili škole.

U opservatoriju se nalazi izložba meteorita, planetarne projekcije filmova, astronomske i ekološke izložbe, noćna i dnevna promatranja teleskopa za posjetitelje.

U blizini zgrade posjetitelji se mogu diviti krajoliku Zselica s 25 metara visokog promatračkog tornja, a pri povoljnim vremenskim uvjetima mogu se vidjeti Mecsek, hrvatska planina Papuk ili Balatonsko gorje.

Na cestama koje vode prema opservatoriju, uspostavljeno je pet odmarališta u svrhu upoznavanja naših zajednica šuma i močvara,

krajobrazne arhitekture, krajobraznog, povijesnog, etnografskog i geološkog nasljeđa uz pomoć znakova postavljenih pored struktura. Svaka informativna točka nosi imena prethodno napuštenih i uništenih nizinskih ravnica i naselja: Csárdahely, Márcadó, Enyezd, Ropoly i Kardosfa.

ZSELIC PARK OF STARS:

As a result of economic, environmental and health damage caused by light pollution, we lose sight of the starry sky. This is not only a problem for astronomers who do not “see” the subject of their research - every person loses something by that. Most of us are “moved” in some way by the view of the clear starry sky, it makes us think. Just the way it rarely happens to us otherwise.

The Zselic Park of Stars opened in the heart of the Zselic Landscape Preservation Region on 25 May 2015. The Visitor Centre offers a complex program for anyone interested in the wonders of the starry sky or the natural values of the Zselic landscape.

The Zselic Park of Stars provides an unforgettable experience for all visitors who are receptive to the

scientific knowledge of nature and the surrounding universe. Visitors can learn about the natural values of the Zselic region, the forest and wetland habitats and the wonders of the sky, such as the Milky Way and the zodiacal light, which are not or hardly visible from light-polluted areas. The program is available day or night, for individuals, families or schools. The observatory houses a meteorite exhibition, planetary film screenings, astronomical and environmental exhibitions, night and day telescope observations for visitors.

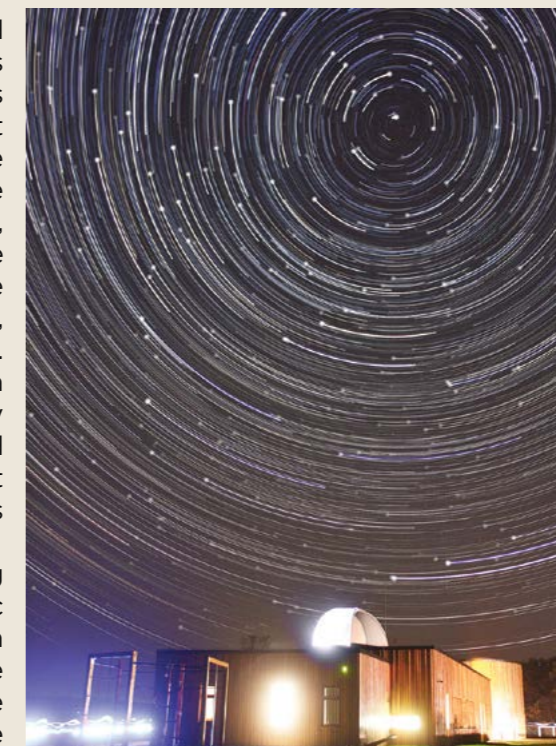
In the vicinity of the building visitors can admire the Zselic landscape from a 25-meter high lookout tower, and in favourable weather conditions one can see the buttes of the Mecsek, the Croatian Papuk Mountains or the Balaton Uplands.

On the roads leading to the observatory, the five established resting points serve the purpose of learning about our forest and wetland communities, and our landscape architectural, landscape historical, ethnographic and geological heritage with the help of signs placed next to the structures. Each information point bears the names of formerly deserted and destroyed lowland plains and settlements: Csárdahely, Márcadó, Enyezd, Ropoly and Kardosfa.

ZSELICI CSILLAGPARK:

A fényszennyezés okozta gazdasági, környezeti és egészségügyi károk mellett elveszítjük a csillagos égbolt látványát. Ez nem csak a csillagászoknak jelent gondot, akik nem “látják” kutatásuk tárgyát, - minden ember elveszít valamit. Legtöbbünkben megmozdul valami a tiszta, csillagos égbolt látványától, elgondolkodtat. Úgy, ahogy az csak ritkán esik meg velünk.

A Zselici Tájvédelmi körzet szívében 2015. május 25-én nyílt meg a Zselici Csillagpark.

A látogatóközpont komplex programot kínál mindenkinek, aki a csillagos égbolt csodái vagy a Zselici táj természeti értékei iránt érdeklődik.

A Zselici Csillagpark felejthetetlen élményt nyújt minden látogató számára, aki fogékony a természet és az azt körülölelő univerzum tudományos megismerésére.

A látogató akár nappal vagy éjszaka, egyéni, családi és iskolai programok keretében ismerkedhet a Zselic természeti értékeivel, az erdei és vizes élőhelyekkel és az égbolt csodáival, mint

például a Tejút, az állatövi fény látványával, melyek fényszennyezett területekről egyáltalán nem vagy alig figyelhetők meg.

A csillagvizsgáló épületében meteoritkiállítás, planetáriumi filmvetítések, csillagászati és környezeti kiállítás, éjszakai és nappali távcsöves megfigyelések várják a látogatókat.

Az épület közelében 25 méter magas kilátóból csodálhatják meg a Zselici tájat, kedvező időjárási körülmények esetén a Mecsek, a horvátországi Papuk-hegység vagy a Balaton-felvidék tanuhegyei is láthatók.

A csillagvizsgálóhoz vezető utakon az öt kiépített pihenőpont az erdei és vízi életközösségek, tájépítészeti, tájtörténeti, néprajzi, geológiai örökségeink megismerését szolgálja az építmények mellett kihelyezett táblák segítségével. Az egyes információs pontok egykori, mára elnéptelenedett és megsemmisült puszták és települések neveit viselik: Csárdahely, Márcadó, Enyezd, Ropoly és Kardosfa.

KAPOSVÁR

Između jezera Balaton i hrvatske granice nalazi se glavni grad županije Somogy, Kaposvár, Art Nouveau grad. Šetajući gradskom jezgrom, možemo se diviti predivnim zgradama Art Nouveaua. Atmosfera ranog 20. stoljeća temelji se na urednom okruženju, cvijeću, fontanama i javnim skulpturama. Duh Józsefa Rippl-Rónaija, umjetnika rođenog ovdje, ogleda se u gradu. Organizatori događanja stvaraju atmosferu Art Nouveau u centru grada s muzejima, umjetničkim festivalima od proljeća do jeseni, poput niza događaja pod nazivom "Grad slikara" koji se održava u svibnju.

Bivši stan i studio Józsefa Rippl-Rónaija u kojem posjetitelji mogu vidjeti umjetnikovo djelo i stan, otvoren je 2012. godine na brdu Rima. János Vaszary, slikar europskog značaja i učitelj na fakultetu, rođen je u našem gradu. Stalna izložba u njegovom rodnom mjestu u Zárdinoj ulici predstavlja presjek različitih razdoblja slikareve karijere, koji se proteže kroz cijelo životno djelo Vaszaryja. Naše pripovjedačke kuće, kuća Anker u ulici Fő [Main], ljekarna Zlatni lav, kuća Kemény i gradska vijećnica, kuća Adam-Eva, također odražavaju gradsku atmosferu dotadašnjeg Art Nouveaua.

Kaposvár nije samo grad Art Nouveau, već i grad sporta: Ulica Fő domaćin je Izložbe povijesti sporta, Ledene dvorane s ledenom površinom od 1800m², Arena Kaposvár kapaciteta 3.000 osoba, bazen Ferenc Csík za međunarodno plivanje, sinkronizirano plivanje i vaterpolo događanja. Gradski park je idealno mjesto za ljubitelje sporta, jer mogu testirati svoje sposobnosti u obilasku parka, uz stazu za trčanje, parku za rolere, terenu za uličnu košarku.

Za one koji su zainteresirani za prirodu, također su dostupni programi u ponudi, u Kaposváru, u srcu grada, u Centru za posjetitelje Šumska kuća. Oni koji su zainteresirani za blago šume i šumskih divljih životinja mogu lutati među skrovištima i čudima šume u interaktivnim izložbenim dvoranama stvorenim za djecu vrtića i školskog uzrasta, obitelji i turiste. U međuvremenu, posjetitelji mogu dobiti korisne informacije o divljini šume, radu u šumi i profesiji šumarija i lovaca - interaktivnim igrama i informativnim pločama, uzbudivim i korisnim radionicama i predavanjima za starije i mlađe posjetitelje.

KAPOSVÁR:

Between Lake Balaton and the Croatian border is the capital of Somogy county, Kaposvár, an Art Nouveau city. Walking in the inner city area, one can admire the beautiful Art Nouveau buildings. The atmosphere of the early 20th century is based on the tidy environment, the flowers, the fountains and the public sculptures. The spirit of József Rippl-Rónai, an artist born here, is reflected in the city. Event organizers create an Art Nouveau atmosphere in the city centre with museums, art festivals taking

pace from spring to autumn, such as the series of events entitled "City of Painters" in May. József Rippl-Rónai's former apartment and studio, where visitors can see the artist's work and apartment, was opened in 2012 on the hill of Rome.

János Vaszary, a painter of European significance and college teacher, was born in our city. The permanent exhibition at his birthplace in Zárda Street presents a cross-section of the different eras of the painter's career, spanning Vaszary's entire life-work.

Our narrative houses, the Anker House on Fő [Main] Street, the Golden Lion Pharmacy, the Kemény House, and the City Hall, the Adam-Eve House, also reflect the city's bygone Art Nouveau atmosphere. Kaposvár is not only an Art Nouveau city, but also

a city of sports: Fő Street hosts the Sports History Exhibition, the Ice Hall with its 1800m² ice surface, the Kaposvár Arena with a capacity for 3,000 persons, the Ferenc Csík Swimming Pool for international swimming, synchronized swimming and water polo events. City Park is an ideal venue for sports enthusiasts, as they can test their skills on a park tour court along with a running track, a roller park, a steetball court.

For those who are interested in nature, there are also programs on offer in Kaposvár, in the heart of the city, at the Forests House Visitor Centre. Those interested in the treasures of the forest and forest wildlife can wander among the hideouts and wonders of the forest in interactive exhibition halls created for kindergarten and school age children, families and tourists. Meanwhile, visitors can obtain useful information about the wildlife of the forest, the work in the forest, and the profession of foresters and hunters - through interactive games and information boards, as well as exciting and useful workshops and lectures - for both older and younger visitors.

KAPOSVÁR:

A Balaton és a horvát határ között található Somogy megye székhelye, Kaposvár, a szecesszió

városa. A belvárosban sétálva megcsodálhatjuk a gyönyörű szecessziós lakóházakat, A 20. század eleji hangulatot a rendezett környezet, a virágok, a szökőkutak a köztéri szobrok alapozzák meg. Rippl-Rónai Józsefnek, a város szülőttének szellemisége tükröződik a városban. Múzeumokkal, a tavasztól őszig megrendezett művészeti fesztiválokkal, mint például a májusban tartott Festők Városa rendezvénysorozat, mely ideje alatt szecessziós hangulatot teremtenek a rendezők a város központjában.

Rippl-Rónai József hajdani lakása és műterme, ahol a művész alkotásait, lakását tekinthetik meg a látogatók 2012-ben került átadásra a Róma hegyen. Városunk szülőtte, az európai híró festőművész, főiskolai tanár Vaszary János. A Zárda utcai szülőházában berendezett állandó kiállítás keresztmetszetet nyújt a festői életpálya különböző korszakairól, átívelve Vaszary teljes életművén.

Mesélő házaink, a Fő utcán látható Anker ház, az Arany Oroszlán Patika, a Kemény Ház, valamint a Városháza, az Ádám-Éva Ház is a város hajdani, szecessziós hangulatát tükrözi.

Kaposvár nem csak a szecesszió, hanem a sport városa is: a Fő utcán a Sporttörténeti Kiállítás, az 1800m²-es jégfelülettel rendelkező Jégcsarnok, a 3000 fő befogadóképességű Kaposvári

Aréna, a nemzetközi úszó-, szinkronúszó és vizilabdamezők megrendezésére is alkalmas Csík Ferenc Versenyuszoda. A Városliget ideális helyszín a sportolni vágyóknak, hiszen futókör, görpark, steetball pálya mellett parktourpályán tesztelhetik ügyességünket.

A természet iránt érdeklődők sem maradnak program nélkül Kaposváron, a város szívében lévő Erdők Háza Látogatóközpontban Az erdő kincsei és az erdő élővilága iránt érdeklődők az interaktív kiállítóterekben az óvodás- és iskolás korú gyermekek, családok, turisták, az erdő rejtekei és csodái között barangolhatnak. Eközben az erdő élővilágáról, az erdőben zajló munkálatokról, az erdész, vadász hivatásról - interaktív játékok és információs táblók, valamint izgalmas és hasznos foglalkozások, előadások segítségével - hasznos ismereteket szerezhetnek kicsik és nagyok egyaránt.

Biciklističke ture

Bike tours
Kerékpár túrák

Festival balona

Balloon festival
Léggömb fesztivál

Kamp u prirodi

Nature camp
Természetismereti tábor

Tematsko okupljanje studenata

Thematic gathering of students
Tematikus csoportmunka diákoknak

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i
ekološkom mrežom Virovitičko-podravnske županije
Noskovci 2/a, 33523 Čađavica
Tel: (033) 722 033 • Fax: (033) 721 763
Web stranica: www.virovitica-nature.hr
Za više informacija o EU fondovima:
www.strukturnifondovi.hr